

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.004.01.2016
P/16/058

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/058 – Zapobieganie bezdomności zwierząt
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Krystian Polus, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 98619 z dnia 14.01.2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Spółka z o. o., ul. Polna 4, 62-700 Turek (dalej PGKiM)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mirosław Jerzy Wypiór, Prezes Zarządu Dyrektor Naczelny PGKiM ¹ (dowód: akta kontroli str. 3-9)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Schronisko zapewniało dobre warunki bytowania zwierząt, z zastrzeżeniem sytuacji wskazanych poniżej. Boksy były obszerne i zapewniały zwierzętom swobodę poruszania. Zapewnione były również właściwe warunki karmienia zwierząt. Zwierzęta miały zapewnioną opiekę weterynaryjną. Prawidłowo prowadzona była ewidencja zwierząt. Stan techniczny i sanitarny Schroniska był dobry. Sterylizacja lub kastracja zwierząt prowadzona była w oparciu o kryterium zdrowotne lub wiekowe - w 2014 r poddano takim zabiegom 6,8%, a w 2015 r. 12,2% zwierząt. Prawidłowo prowadzone były działania zmierzające do adopcji zwierząt, które adoptowane były na podstawie zawieranych z przyszłymi opiekunami umów określających ich obowiązki wobec zwierząt. PGKiM wykazywało również znaczną i skuteczną aktywność w zakresie propagowania adopcji zwierząt.

W dniu oględzin Schroniska stwierdzono jednak, że w dziewięciu z 64 boksów było brudno, a woda w miskach dla zwierząt była zamrznięta, co uniemożliwiało im zaspokojenie pragnienia. Szczeniaki i koty przebywały w boksach niespełniających odpowiednich warunków dla takich zwierząt. Do dnia 12 stycznia 2016 r. osoby sprawujące opiekę nad zwierzętami nie były przeszkolone z postępowania ze zwierzętami oraz przepisów ustawy o ochronie zwierząt, a po tej dacie opieki przeszkolonych osób nie zapewniono w godzinach popołudniowych i nocnych. PGKiM nie miało także zezwoleń właściwych wójtów na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami na obszarze siedmiu z jedenastu gmin, w których taką działalność prowadziło.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działalność schroniska. Zapewnienie właściwych warunków bytowania zwierząt.

Opis stanu faktycznego

1. PGKiM prowadziło „Schronisko dla bezdomnych zwierząt”² od 2007 r. Schronisko było przewidziane dla maksymalnie 185 psów i 20 kotów. W okresie od 2014 r.³

¹ Od dnia 3 listopada 2011 r.

do zakończenia kontroli, PGKiM prowadziło również działalność w zakresie wylapywania bezdomnych zwierząt. Działalność w zakresie prowadzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt i ochrony przed bezdomnymi zwierzętami PGKiM prowadziło na obszarze Gminy Miejskiej Turek. Ponadto PGKiM zawarło z 11 gminami⁴ umowy na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami (wylapywanie bezdomnych zwierząt) na terenie tych gmin i umieszczanie ich w Schronisku.

(dowód: akta kontroli str.10--107)

2. Zamiar podjęcia przez PGKiM działalności Schroniska został w dniu 26 czerwca 2007 r. pisemnie zgłoszony do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Turku⁵, który decyzją⁶ z dnia 28 czerwca 2007 r. zatwierdził i dopuścił do użytkowania Schronisko nadając mu weterynaryjny numer identyfikacyjny 30273401.

(dowód: akta kontroli str.108-110)

Burmistrz Turku decyzją⁷ z dnia 6 listopada 2007 r. zezwolił PGKiM na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz na prowadzenia schroniska dla bezdomnych zwierząt. Zezwolenie obejmowało obszar Gminy Miejskiej Turek, i ważne jest do 30 października 2017 r. Schronisko spełniało warunki określone ww. zezwoleniu.

(dowód: akta kontroli str. 111-115)

3. PGKiM nie miało zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami na obszarze sąsiednich gmin, którym taka usługa w okresie objętym kontrolą była świadczona, co przedstawiono w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 116)

A. Stan techniczny i sanitarny Schroniska

Schronisko było zorganizowane zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt⁸. W szczególności: teren Schroniska był utwardzony i ogrodzony w sposób zapobiegający przedostawaniu się zwierząt na zewnątrz; w Schronisku były wyodrębnione pomieszczenia przeznaczone do: izolowania zwierząt chorych lub podejrzanych o chorobę, utrzymywania zwierząt zdrowych - oddzielnie samic, samców i szczeniąt, wykonywania kwarantanny i separacji zwierząt agresywnych. Schronisko dysponowało 64 boksami dla psów, dwoma boksami dla kotów i dwiema woliernami dla ptaków. Boksy do kwarantanny stanowiły wydzielony zespół pięciu boksów, odizolowanych od pozostałych. Boksy dla zwierząt były oddzielone przegrodami uniemożliwiającymi wzajemny kontakt z innymi zwierzętami lub ucieczkę. Ściany 46 boksów były wykonane z betonowych elementów prefabrykowanych. Podłoga w tych boksach była betonowa. Ściany i podłogi pozostałych 20 boksów wykonane były z drewna. Wszystkie boksy były zadaszone. Woliery dla ptaków wykonane były z siatki drucianej i zadaszone. W Schronisku był wybieg dla psów - ogrodzony, pokryty ażurowymi płytami i obsadzony roślinnością,

² W dalszej treści zwane „Schroniskiem”.

³ Okres od 2014 r. do zakończenia kontroli, w dalszej treści zwany również „okresem objętym kontrolą”.

⁴ Brudzew, Dąbie, Dobra, Kawęczyn, Kościelec, Malanów, Mysłęcin, Przedecz, Przykona, Turek, Władysławów.

⁵ Wniosek o wydanie decyzji w sprawie spełnienia wymagań weterynaryjnych do prowadzenia działalności nadzorowanej z dnia 25 czerwca 2007 r.

⁶ Decyzja PIW-ChZ-615/1/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r.

⁷ Decyzja IDG.7080/10/07 z dnia 6 listopada 2007 r.

⁸ Dz. U. Nr 158, poz. 1657, zwane w dalszej treści „rozporządzeniem w sprawie wymagań weterynaryjnych dla schronisk”.

co zapobiegało zalewaniu wodą i tworzeniu się błota. Na wybiegu znajdowały się budy dla psów.

(dowód: akta kontroli str. 117-168)

B. Warunki przebywania zwierząt w schronisku i opieka weterynaryjna

1. W boksach przebywały maksymalnie po dwa psy. Powierzchnia każdego z 44 boksów wynosiła 8,8 m². Każdy z mniejszych, drewnianych boksów (20 szt.) miał powierzchnię 6 m². W każdym boksie były po dwie budy dla psów o konstrukcji zapewniającej izolację termiczną od podłoża. Budy wymoszczone były słomą. Boksy wraz z wyposażeniem zapewniały osłonę od wiatru oraz ochronę przed opadami, upałami i zimnem (oprócz boksów dla szczeniąt i kotów, co przedstawiono w sekcji „Ustalone nieprawidłowości w pkt. 2). Konstrukcja przedniej części boksów (krata na całej powierzchni) umożliwiała zwierzętom dostęp do światła dziennego. Psy miały również dostęp do wybiegu. W boksie dla kotów przebywały dwa koty.

Większość boksów utrzymana była w czystości. Nie stwierdzono w nich zalegania odchodów, resztek karmy i innych odpadów. Ściółka stosowana w budach była czysta i sucha. Z ewidencji przychodu i zużycia środków dezynfekcyjnych można wnosić, iż boksy były na bieżąco dezynfekowane. W toku oględzin stwierdzono jednak, że w dziewięciu boksach⁹ zalegały znaczne ilości odchodów zwierzęcych, co może świadczyć o tym, że nie wszystkie boksy były sprzątane codziennie.

(dowód: akta kontroli str. 117-167 i 618-621)

2. W schronisku były zapewnione odpowiednie warunki karmienia zwierząt. Zwierzęta otrzymywały karmę dwa razy dziennie w określonych godzinach. Schronisko dysponowało zapasem suchej karmy dla zwierząt na ponad 20 dni. Karma stosowana w żywieniu zwierząt zawierała wszystkie składniki niezbędne dla ich bytowania i właściwego rozwoju.

(dowód: akta kontroli str. 118, 159-160 i 169)

3. W 2014 r. w Schronisku było zatrudnionych 6 osób (5 opiekunów zwierząt i kierownik), a w 2015 r. 5 osób (4 opiekunów zwierząt i samodzielny specjalista). Łączna absencja pracowników, dla nieobecności wynoszącej minimum jeden miesiąc, w 2014 r. wynosiła 11 miesięcy, a w 2015 r. 9 miesięcy. Oznaczało to, że średnioroczny wskaźnik liczby osób faktycznie opiekujących się zwierzętami w Schronisku był niższy niż liczba osób zatrudnionych i wynosił w 2014 r. 5,08 oraz w 2015 r. 4,25. Pracownicy schroniska pracowali w systemie jednozmianowym w godzinach od 7⁰⁰ do 15⁰⁰, we wszystkie dni tygodnia. W godzinach popołudniowych i nocnych nadzór nad Schroniskiem sprawowali pracownicy oczyszczali ścieków, wykorzystując w tym celu m.in. monitoring wizyjny zainstalowany w Schronisku. W przypadku wystąpienia potrzeby interwencji, pracownicy oczyszczalni powiadamiali obsługę Schroniska, która podejmowała stosowne działania.

(dowód: akta kontroli str. 117, 119-120 i 170-218)

Przeszkolenie w zakresie postępowania ze zwierzętami i przepisów o ochronie zwierząt, o którym mowa w § 8 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych dla schronisk, etatowi pracownicy schroniska odbyli w 2016 r. Pracownicy oczyszczalni ścieków, sprawujący opiekę nad zwierzętami w godzinach popołudniowych i nocnych, nie posiadali przeszkolenia w ww. zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 219-241)

⁹ Boksy nr: 21, 46, 48, 50, 55, 56, 57, 58 i 59.

4. W 2014 r. wysterylizowano lub wykastrowano łącznie 19 zwierząt, a w 2015 r. 35 zwierząt. Stanowiło to odpowiednio 6,8% i 12,2% zwierząt przebywających w danym roku w Schronisku. Wykonanie powyższych zabiegów było odnotowywane w wykazie zwierząt prowadzonym przez Schronisko oraz w „Międzynarodowej książeczce o zdrowiu psa i kota” prowadzonej dla każdego zwierzęcia. Sterylizacji poddawane były suki i kotki spełniające warunki do przeprowadzenia takiego zabiegu, a kastracji przede wszystkim agresywne psy.

(dowód: akta kontroli str.242-243)

Wyjaśniając wysokość wskaźnika sterylizacji i kastracji zwierząt w Schronisku, Prezes Zarządu Dyrektor Naczelny PGKiM podał m.in., iż usługi w zakresie sterylizacji i kastracji świadczone były w oparciu o umowy z gminami. Umowa z Miastem Turek zawierała zapisy obligujące do wykonywania ww. zabiegów, natomiast umowy z sąsiednimi 11 gminami nie zawierały takich zapisów. W umowach z sąsiednimi gminami był tylko zapis nakładający na PGKiM podejmowanie czynności mających na celu ograniczenie populacji zwierząt w Schronisku, co też było czynione poprzez np.: przetrzymywanie w boksach zwierząt takiej samej płci, bądź sterylizację w oparciu o kryterium zdrowotne lub wiekowe.

(dowód: akta kontroli str. 622-623)

5. W okresie objętym kontrolą PGKiM zapewniał zwierzętom w Schronisku opiekę weterynaryjną. Nadzór weterynaryjny nad Schroniskiem sprawowały w okresie objętym kontrolą kolejno dwie lecznice dla zwierząt¹⁰. Zgodnie z zawartymi umowami lecznice te zobowiązane były m.in. do zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej, kontroli stanu zdrowia zwierząt w Schronisku, prowadzenia szczepień ochronnych, leczenia zwierząt zwalczania pasożytów wewnętrznych i zewnętrznych, humanitarnego usypiania zwierząt, cotygodniowego obchodu Schroniska w celu obserwacji i badania zwierząt oraz prowadzenia ich sterylizacji i kastracji.

(dowód: akta kontroli str. 244-311)

6. Schronisko dysponowało „Programem profilaktyki i zwalczania chorób na terenie schroniska w Turku” i „Normami żywienia dla zwierząt w schronisku w Turku” oraz „Programem kastracji i sterylizacji” (wykonywanie tych zabiegów przedstawiono w punkcie 4 wystąpienia). Ww. programy oraz normy żywienia opracowane zostały przez lekarzy weterynarii z lecznicy zwierząt sprawującej nadzór weterynaryjny nad Schroniskiem. Kontrola stanu zdrowia zwierząt była prowadzona w trakcie cotygodniowego obchodu Schroniska przez lekarza weterynarii. Z wizyt lekarza weterynarii sporządzane były „Karty informacyjne wizyty”. Taka karta zawierała m. in.: dane identyfikacyjne zwierzęcia, opis badania, diagnozę i zastosowane leki.

(dowód: akta kontroli str.312-329)

7. Śmiertelność zwierząt obliczona jako stosunek zmarłych zwierząt do liczby zwierząt, które przebywały w schronisku na początku roku powiększonej o liczbę zwierząt przyjętych, wynosiła: w 2014 r. 9,4%, a w 2015 r. 7,7%. Jedne z głównych przyczyn śmiertelności zwierząt to choroby, urazy wielonarządowe w wyniku zdarzeń drogowych, wiek, powikłania po zabiegach sterylizacji lub kastracji oraz ogólny stan zdrowia zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 243)

¹⁰ W okresie od 1 sierpnia 2013 r. do 31 lipca 2014 r. - Henryk Bęgień Przychodnia dla małych zwierząt ARS WET w Turku, na podstawie umowy nr 36/2013 z dnia 1 lipca 2013 r.; w okresie od 1 sierpnia 2014 do 31 lipca 2016 r. - Lecznica dla zwierząt Spółka Jawna Muszyński Jan i Wspólnicy w Turku, na podstawie umów: 34/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. i nr 34/2015 z dnia 31 lipca 2015 r. Lecznice zostały wybrane w trybie zapytania ofertowego.

C. Ewidencja zwierząt, w tym dokumentowanie ich śmiertelności

1. Według stanu na 1 stycznia 2014 r. w Schronisku przebywało 138 psów i dziewięć kotów. W trakcie roku przyjęto do schroniska 157 psów i 46 kotów. Według stanu na 1 stycznia 2015 r. w schronisku przebywały 142 psy i osiem kotów. W trakcie roku przyjęto do schroniska 137 psów i 39 kotów.

(dowód: akta kontroli str.243)

Schronisko prowadziło wykazy zwierząt przebywających w schronisku. Wykazy prowadzone były oddzielnie dla każdej gminy korzystającej z usług Schroniska. Wykazy zawierały: opis zwierzęcia (w tym jego gatunek, wiek, płeć, maść i oznakowanie), datę przyjęcia do schroniska, dane dotyczące kwarantanny, dane dotyczące przeprowadzonych szczepień i zabiegów weterynaryjnych, datę opuszczenia schroniska oraz imię, nazwisko i adres osoby, której przekazano zwierzę, a także datę śmierci z podaniem przyczyny. Zwierzęta ewidencjonowane były z chwilą przyjęcia do schroniska. Jako dobrą praktykę należy wskazać to, że wszystkie zwierzęta były fotografowane, aby możliwe było ich zidentyfikowanie, jak również po to, aby wykorzystać zdjęcia w propagowaniu adopcji zwierząt.

(dowód: akta kontroli str. 330)

2. PGKiM nie prowadziło książki kontroli weterynaryjnej, służącej do wpisywania zaleceń urzędowego lekarza weterynarii. Książka ta została zaprowadzona w trakcie niniejszej kontroli NIK.

(dowód: akta kontroli str.331)

3. W 2014 r. poddano eutanazji 11 zwierząt. W tym samym roku padły 33 zwierzęta i uśpiono 25 zwierząt (tzw. ślepe mioty). W roku następnym padło 25 zwierząt, a eutanazji poddano osiem zwierząt. Wskaźnik śmiertelności¹¹ dla 2014 r. wyniósł 19,7%, a dla 2015 r. 10,1%.

(dowód: akta kontroli str. 243)

Uśmiercanie zwierząt odbywało się na podstawie orzeczenia lekarza weterynarii, które miało formę dokumentu i każdorazowo poprzedzone było zgodą przedstawiciela Schroniska na eutanazję, wyrażoną w formie pisemnego oświadczenia¹².

(dowód: akta kontroli str. 332-344)

4. W dniu 1 stycznia 2008 r. PGKiM zawarło z firmą Z.P.P.P. „BIOPROTEN” z siedzibą w Brzeźnie umowę dotyczącą odbierania odpadów pochodzenia zwierzęcego, stanowiących odpady klasyfikowane jako odpady kategorii 1 i 2 w rozumieniu rozporządzenia (WE) Nr 1774/2002 r. Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r.¹³

(dowód: akta kontroli str. 345-349)

W 2014 r. PGKiM przekazało do utylizacji zwłoki padłych w Schronisku zwierząt o łącznej wadze 490, a w 2015 r. 241 kg¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 350-445)

¹¹ Wskaźnik procentowy liczony jako iloraz zwierząt padłych (w tym uśpionych ślepych miotów i poddanych eutanazji) przez liczbę zwierząt przebywających w Schronisku stanowiącą sumę stanu zwierząt na początku roku i przyjętych do Schroniska w trakcie roku.

¹² Usługi w tym zakresie świadczone były przez lecznicę dla zwierząt, z którą PGKiM zawarło umowę i która stosowała własne leki i inne środki medyczne. PGKiM nie dokonywał zakupu leków i środków do usypiania zwierząt.

¹³ Dz. U. L 273 z 10.10.2002 r.

¹⁴ Średnia masa jednego padłego zwierzęcia wynosiła: w 2014 r. 7,1 kg i 7,3 kg w 2015 r.

D. Przychody i koszty funkcjonowania Schroniska

1. Przychody PGKiM z tytułu prowadzenia Schroniska w poszczególnych latach okresu 2012 – 2015 wynosiły odpowiednio: 596,4 tys. zł; 588,4 tys. zł; 590,4 tys. zł i 462,7 tys. zł, a koszty odpowiednio: 603,4 tys. zł; 540,9 tys. zł; 533,1 tys. zł i 396,7 tys. zł. W 2012 r. wynik na tej działalności był ujemny (-7 tys. zł), zaś w następnych latach dodatni i wynosił: 47,5 tys. zł, 57,3 tys. zł i 66 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str.446-600)

2. W umowach zawartych z sąsiednimi gminami stosowana była dla wszystkich gmin jednakowa dzienna stawka jednostkowa za pobyt psa: 11,64 zł, kota: 9,31 zł oraz ptaka: 5,82 zł¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 17-107)

3. Średni dzienny koszt utrzymania jednego zwierzęcia w Schronisku w kolejnych latach okresu 2012 – 2015 wynosił odpowiednio: 11,4 zł, 10 zł, 10,4 zł i 9,9 zł.

(dowód: akta kontroli str.446 i 605-608)

4. W okresie objętym kontrolą PGKiM nie ponosił nakładów remontowych i budowlano-modernizacyjnych związanych z funkcjonowaniem Schroniska. Zakupiono natomiast w 2014 r. samochód dostawczy¹⁶ (używany do przewozu zwierząt) i zestaw komputerowy¹⁷ (wykorzystywany do prowadzenia ewidencji zwierząt).

(dowód: akta kontroli str.474-477 i 601-604)

Przedmiotem umowy¹⁸ zawartej przez PGKiM z Miastem Turek było prowadzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt z terenu Gminy Miejskiej Turek. Na mocy tej umowy PGKiM zobowiązane było m.in. do: współdziałania z Gminą Miejską Turek w zakresie realizacji „Programu zapobiegającego bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miejskiej Turek”, przeprowadzania w sposób ciągły akcji mających na celu zachęcanie społeczeństwa do adopcji zwierząt, przyjmowanie i przetrzymywanie zwierząt zagubionych, zblakanych i porzuconych, leczenie chorych zwierząt rokujących możliwość przeżycia, sterylizacji albo kastracji zwierząt jeśli nie udało się odnaleźć właścicieli, usypiania zwierząt nieuleczalnie chorych oraz ślepych miotów, szczepienia zwierząt przeciwko wściekliznie i innym chorobom zakaźnym zgodnie z zaleceniem lekarza weterynarii, niesienia pomocy zwierzętom rannym w wypadkach ulicznych oraz innych okolicznościach, odprowadzania do lecznicy na obserwację zwierząt, które pokąsały człowieka lub podejrzanych o wściekliznę oraz przekazywania zwierząt osobom zainteresowanym ich posiadaniem i zdolnym do zapewnienia im należytych warunków bytowania. Wynagrodzenie za realizowanie powyższych czynności zostało ustalone poprzez określenie ryczałtowej stawki 14,32 zł za każdą dobę pobytu psa w schronisku. Opłata z tytułu pobytu w Schronisku kota ustalona została na 80% opłaty za dobowy pobyt psa, a ptaka lub innego zwierzęcia na 50% opłaty za dobowy pobyt psa. W umowie przewidziano również upust od opłaty za dobowy pobyt psa w Schronisku. Upust ten miał być stosowany w przypadku, jeżeli liczba psów w Schronisku przekroczy 50 sztuk i dotyczyć miał wyłącznie ceny dobowej za pobyt w Schronisku 51 i następnych psów.

(dowód: akta kontroli str. 13-16)

¹⁵ Nie było dodatkowej odpłatności za przyjęcie zwierzęcia lub premii za udaną adopcję.

¹⁶ VW CADDY o wartości 18.775,60 zł.

¹⁷ Wartość: 2.666,38 zł.

¹⁸ Umowa nr ZAM/4/IDG/23/14 z dnia 24 stycznia 2014 r. zawarta na czas określony do dnia 30 kwietnia 2016 r., zawarta w wyniku postępowania przetargowego.

Ewidencja zwierząt pochodzących z terenu Gminy Miejskiej Turek była kompletna i aktualna. W latach 2014 – 2015 przyjęto ogółem: 112 psów i 81 kotów i 4 ptaki¹⁹. Według stanu na dzień 15 stycznia 2016 r. w Schronisku przebywały 43 psy i 1 kot pochodzące z terenu Gminy Miejskiej Turek. W latach 2014 – 2015 do adopcji oddanych zostało ogółem 108 psów i 40 kotów z tego terenu. Eutanazji poddanych zostało 10 psów i jeden kot; odnotowano zgony 10 psów i 28 kotów.

(dowód: akta kontroli str. 625)

PGKiM z tytułu realizacji powyższej umowy uzyskało w 2014 r. przychód w wysokości 240,5 tys. zł, a w 2015 r. 213,8 tys. zł. Rozliczenia odbywały się w okresach miesięcznych na podstawie faktur i specyfikacji zawierających dane dotyczące zwierząt, za których utrzymanie pobierana była opłata (m.in.: gatunek zwierzęcia, jego imię oraz okres przetrzymywania w schronisku wyrażony w dniach). Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie rozliczeń finansowych z powyższego tytułu. Wystąpił jeden błąd rachunkowy w specyfikacji i fakturze za sierpień 2014 r.²⁰, w wyniku którego wartość usługi wykonanej na rzecz Gminy Miejskiej Turek została zaniżona o kwotę 46,55 zł.

(dowód: akta kontroli str. 243, 482-600 i 626-683)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności PGKiM w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. PGKiM nie miało zezwoleń właściwych wójtów na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami na obszarze siedmiu gmin (z 11), na rzecz których taka usługa w okresie objętym kontrolą była świadczona, tj.: Brudzew, Kawęczyn, Malanów, Przykona, Tuliszków, Turek i Władysławów. Stanowiło to naruszenie art. 7 ust. 1 pkt. 3 i ust 6 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach²¹, gdyż na prowadzenie przez przedsiębiorców takiej działalności wymagane jest uzyskanie zezwolenia, którego udziela w drodze decyzji wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce świadczenia usług.

(dowód: akta kontroli str.116 i 609)

Prezes Zarządu Dyrektor Naczelny PGKiM wyjaśnił m.in., że usługi w zakresie wylapywania zwierząt świadczone były na podstawie umów zawartych z gminami, które traktowane były jako zezwolenie na wylapywanie zwierząt. Ponadto wskazał, że PGKiM w okresie objętym kontrolą spełniało niezbędne wymogi do prowadzenia działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, potwierdzone decyzją Burmistrza Miasta Turek z dnia 6 listopada 2007 r.

(dowód: akta kontroli str.610-611)

W ocenie NIK, zawarcie odpowiednich umów nie zwalniało PGKiM z obowiązku uzyskania zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami.

2. W toku oględzin stwierdzono, że dziewięć²² z 64 boksów, w których przebywały psy było brudnych. Zalegały w nich duże ilości odchodów zwierzęcych, co wskazywało na to, że nie były one sprzątane codziennie. Stwierdzono również, że woda w miskach była zamrożona, co uniemożliwiało zwierzętom zaspokojenie pragnienia. W boksach dla szceniąt brakowało legowisk, a budy wymoszczone były niewielką ilością słomy. Oba boksy dla kotów posadowione były w bliskim sąsiedztwie boksów dla psów, co powodowało, że koty narażone były na ciągły stres

¹⁹ W 2014 r. 48 psów , 53 koty i 2 ptaki , w 2015 r. 64 psy, 28 kotów i 2 ptaki.

²⁰ Faktura nr 10801/MA1 z dnia 31.08.2014 r.

²¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 1399, ze zm.

²² O numerach: 21, 46, 48, 50 i 55-59.

związany ze szczekaniem psów. Boksy te nie były przystosowane dla tego gatunku zwierząt w sposób właściwy. Wyposażone były tylko w drewniany domek i kuwety wypełnione zwykłym piaskiem zamiast żwirku. Nie było wydzielonej części zabezpieczonej przed zimnem, brakowało legowisk i zabezpieczonego wybiegu, a także akcesoriów typowych dla kotów (drapaków i zabawek).

Boksy dla kotów i szczeniąt były zlokalizowane na zewnątrz i nie były ogrzewane²³, podczas gdy zwierzęta te (zwłaszcza szczenięta), z uwagi na ich niższą odporność i podatność na choroby, powinny przebywać w pomieszczeniu ogrzewanym. Tym samym niespełniano wszystkich, określonych w art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt²⁴ wymogów, w szczególności dotyczących zapewnienia zwierzętom pomieszczenia chroniącego je przed zimnem oraz stałego dostępu do wody.

(dowód: akta kontroli str. 117-167)

Prezes Zarządu Dyrektor Naczelny PGKiM wyjaśnił m.in. że: boksy są sprzątane minimum dwa razy dziennie, natomiast fakt nieposprzątania boksów w dniu oględzin oraz zamrożonej wody w miskach spowodowany był koniecznością wyjazdu obsługi Schroniska do wypadku z udziałem psa oraz spadkiem temperatury. W boksach dla szczeniąt przebywają większe szczenięta. W przypadku małych szczeniąt lub w okresie silnych mrozów szczenięta umieszczane są w ogrzewanym budynku Schroniska. Prezes Zarządu Dyrektor Naczelny PGKiM stwierdził również, że niemożliwa jest modernizacja kociarni z uwagi na wysokie koszty i brak rentowności. Dodał, że rozważana jest decyzja o zamknięciu Schroniska.

(dowód: akta kontroli str. 612-614)

3. Do 12 stycznia 2016 r. PGKiM nie zapewniło sprawowania opieki nad zwierzętami przez personel przeszkolony z postępowania ze zwierzętami oraz przepisów ustawy o ochronie zwierząt, co było niezgodne z § 8 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych dla schronisk. Po 12 stycznia 2016 r. opieki takiej nadal nie zapewniono w godzinach popołudniowych i nocnych (zwierzęta w tym czasie monitorowali pracownicy oczyszczalni ścieków nieposiadający odpowiedniego przeszkolenia).

(dowód: akta kontroli str.225, 228-229 i 241)

Prezes Zarządu Dyrektor Naczelny PGKiM wyjaśnił, że taka sytuacja spowodowana została przede wszystkim potrzebą ograniczenia kosztów funkcjonowania Schroniska. Po godzinie 15⁰⁰ Schronisko podlega monitoringowi wizyjnemu oraz dozorowi prowadzonemu przez pracowników oczyszczalni ścieków, którzy w razie potrzeby interwencji zobowiązani są do powiadomienia pracownika Schroniska. Podał ponadto, że taki system działania był wielokrotnie kontrolowany przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Turku i do grudnia 2015 r. nie było w tym zakresie uwag. Konieczność zmiany systemu obsługi wystąpiła dopiero po kontroli Powiatowego Lekarza Weterynarii w Turku w grudniu 2015 r., który zalecił zmianę systemu nadzoru Schroniska. PGKiM postanowiło dostosować się do tych zaleceń.

(dowód: akta kontroli str. 612-614)

4. PGKiM nie prowadziło książki kontroli weterynaryjnej, służącej do wpisywania zaleceń urzędowego lekarza weterynarii, co było niezgodne z § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wymagań weterynaryjnych dla schronisk. Książka została założona w trakcie trwania kontroli NIK.

(dowód: akta kontroli str. 331)

²³ Nie były też wydzielone ogrzewane części boksów.

²⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 856, ze zm. Dalej: „ustawa o ochronie zwierząt”.

Wyjaśniając powyższe Pan Mirosław Wypiór podał m.in., że Powiatowy Lekarz Weterynarii w Turku nie wymagał od PGKiM zaprowadzenia takiej książki, a zalecenia pokontrolne urzędowego lekarza weterynarii wpływały odrębnymi pismami, które rejestrowane były w dzienniku korespondencyjnym.

(dowód: akta kontroli str.612-614)

Ocena cząstkowa

Schronisko zapewniało zwierzętom dobre warunki bytowania oraz opiekę weterynaryjną. Stan techniczny i sanitarny Schroniska był dobry, a boksy dla zwierząt były obszerne i umożliwiały im swobodne poruszanie się, choć w toku przeprowadzonych oględzin stwierdzono stan wskazujący na niespełnienie niektórych wymagań. Zapewnione były również właściwe warunki karmienia zwierząt, jednak opiekę nad nimi sprawowały osoby nieposiadające wymaganego przeszkolenia (brak uzupełniony na początku 2016 r.) Na terenie siedmiu gmin PGKiM prowadziło działalność w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami bez uzyskania odpowiedniego zezwolenia. Niewysoki był wskaźnik sterylizacji lub kastracji, co może świadczyć o tym, że nie zawsze niewykonywanie tych zabiegów było podyktowane wiekiem lub stanem zdrowia zwierząt. Prawdłowo prowadzona była ewidencja zwierząt, lecz w okresie objętym kontrolą nie prowadzono książki kontroli weterynaryjnej.

2. Prawdłowość i skuteczność działań adopcyjnych

Opis stanu faktycznego

W umowach zawartych z gminami nałożony został na PGKiM obowiązek dolożenia wszelkich starań mających na celu znalezienie dla zwierząt nowych opiekunów, zdolnych zapewnić im należyte i godne warunki bytowania.

(dowód: akta kontroli str.13-107)

W tym celu PGKiM prowadziło akcje informacyjne i promujące adopcję. Na portalu społecznościowym Facebook prezentowany był opis i zdjęcia zwierząt znajdujących się w schronisku, przeznaczonych do adopcji. Spośród 23 opinii wyrażonych przez użytkowników tego portalu, przeważały opinie bardzo dobre (21 opinii ocena 5). Tylko dwie opinie miały ocenę dobrą (4). Średnia ocena Schroniska wynosiła – 4.9. Ogłoszenia o możliwości adopcji zwierząt były również rozwieszane w miejscach publicznych takich jak małe i wielkopowierzchniowe sklepy oraz tablice ogłoszeń w mieście i instytucjach publicznych(urzędy, szkoły itp.). Schronisko było dostępne dla osób zainteresowanych adopcją zwierząt w godzinach od 7⁰⁰ do 15⁰⁰.

(dowód: akta kontroli str. 615)

W okresie objętym kontrolą Schronisko oddawało zwierzęta do adopcji. W 2014 r. oddano do adopcji 108 psów (36,6% stanu psów)²⁵ i 21 kotów (38,2% stanu kotów), a w 2015 r. 145 psów (60%) i 24 koty (51,1%). PGKiM nie pobierało opłat za adopcję zwierząt. W umowach adopcyjnych zawierano postanowienia dotyczące m.in. obowiązków osoby adoptującej; dobrego traktowania zwierzęcia, zapewnienia mu wyżywienia, wody i schronienia, zaopatrzenia zwierzęcia w obrozę z adresem i numerem telefonu opiekuna, zarejestrowania zwierzęcia we właściwym urzędzie gminy, niepoddawania zwierzęcia eksperymentom medycznym lub jakimkolwiek innym oraz nietrzymania psa na łańcuchu. W trakcie trwania kontroli NIK zostało przeprowadzone badanie ankietowe na próbie 50 osób, które w latach 2014 – 2015 adoptowały zwierzęta ze Schroniska. Do dnia zakończenia kontroli wpłynęły dwie ankiety z których wynika, że zwierzęta: przed wydaniem do adopcji były badane i zaszczepione przeciwko wścieklicznie i chorobom wirusowym; nie wymagały

²⁵ Dla psów i kotów - wskaźnik procentowy liczony jako iloraz zwierząt oddanych do adopcji przez liczbę zwierząt przebywających w Schronisku stanowiącą sumę stanu zwierząt na początku roku i przyjętych do Schroniska w trakcie roku.

pomocy weterynarza; nie były wysterylizowane lub wykastrowane, a wraz z aktem adopcyjnym opiekunowie otrzymali książeczkę zdrowia zwierzęcia i dane z chipa.

(dowód: akta kontroli str.243, 616 i 624)

Wydawane do adopcji suki i kotki były wysterylizowane i zaszczepione przeciwko wścieklźnie Ponadto wszystkie zwierzęta były zaszczepione przeciwko chorobom wirusowym charakterystycznym dla danego gatunku.

(dowód: akta kontroli str. 617)

Tylko w jednym przypadku (w 2015 r.) adoptowany pies został zwrócony do Schroniska przez aktualnego opiekuna. Powodem zwrotu było agresywne zachowanie zwierzęcia w stosunku do drobiu i kóz hodowanych przez jego opiekuna. Po powrocie pies ten przebywał w Schronisku przez około trzy miesiące i został powtórnie adoptowany. Pies ten do dnia zakończenia kontroli przebywał u nowego opiekuna²⁶.

(dowód: akta kontroli str.617)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności PGKIM w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Schronisko wykazywało znaczną i skuteczną aktywność w zakresie propagowania adopcji zwierząt.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁷, wnosi o podjęcie działań w celu:

1. uzyskania zezwoleń właściwych wójtów na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami na obszarze każdej z gmin, na terenie których świadczone są usługi w tym zakresie,
2. zapewnienia zwierzętom w Schronisku właściwych warunków bytowania i całodobowej opieki, sprawowanej przez odpowiednio przeszkolony personel.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

²⁶ Suka Gala przybyła do Schroniska 21 stycznia 2015 r. Wydana pierwszemu opiekunowi 12 lipca 2015 r. Zwrócona po dwóch dniach 14 lipca 2015r. Powtórnie adoptowana 2 października 2015 r.

²⁷ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 18 marca 2016 r.

Kontroler
Krystian Polus
gł. specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Dyrektor
z up. Tomasz Nowiński
Wicedyrektor

.....
podpis